

III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI KÖZPONTI BANK

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÉLEMÉNYE

(2013. május 28.)

az euro és más valuták hamisítás elleni, büntetőjog általi védelméről, valamint a 2000/383/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv iránti javaslatról

(CON/2013/37)

(2013/C 179/03)

Bevezetés és jogalap

2013. február 5-én az Európai Központi Bank („EKB”) felkérést kapott az Európai Bizottságtól arra, hogy alkosson véleményt az euro és más valuták hamisítás elleni, büntetőjog általi védelméről, valamint a 2000/383/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv iránti javaslatról ⁽¹⁾ (a továbbiakban: az irányelvtervezet). 2013. február 20-án és április 2-án az EKB az Európai Unió Tanácsától illetve az Európai Parlamenttől is felkérést kapott arra, hogy alkosson véleményt ugyanerről az irányelvtervezetről.

Az EKB-nak a vélemény meghozatalára szolgáló hatásköre az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 127. cikkének (4) bekezdésén és 282. cikkének (5) bekezdésén alapszik, amely előírja, hogy az EKB-val konzultálni kell a hatáskörébe tartozó valamennyi uniós jogi aktusra irányuló javaslattal kapcsolatban. Ezen túlmenően az EKB véleményalkotási jogkörének alapja a Szerződés 128. cikkének (1) bekezdése, továbbá a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányának 16. cikke, mivel az uniós jogi aktusok tervezete olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek kihatással lehetnek a Központi Bankok Európai Rendszerének egyes feladataira. Az Európai Központi Bank eljárási szabályzatának 17.5. cikke első mondatával összhangban a Kormányzótanács fogadta el ezt a véleményt.

1. Az irányelvtervezet célja és tartalma

Az irányelvtervezet felváltja az euro bevezetésével kapcsolatos pénzhamisítás elleni, büntetőjogi és egyéb szankciókkal megvalósuló védelem megerősítéséről szóló 2000/383/IB tanácsi kerethatározatot ⁽²⁾ mindazon tagállamok tekintetében, amelyek részt vesznek annak elfogadásában. Az kisebb módosításokkal fenn tartja a 2000/383/IB tanácsi kerethatározat legtöbb rendelkezését, figyelembe véve a Lisszaboni Szerződést. Ezen túlmenően az irányelvtervezet kiegészíti a 2000/383/IB tanácsi kerethatározatot azáltal, hogy az bevezeti a legalább hat hónapos szabadságvesztést a hamis pénz előállítóival és terjesztőivel szemben, illetve a hamis pénz terjesztőivel szemben kiszabható szabadságvesztés minimális felső határát nyolc évben határozza meg. Az továbbá olyan új rendelkezéseket vezet be, amelyek előírják a tagállamok számára, hogy: a) rendelkezzenek egyes nyomozati eszközök alkalmazásának lehetőségéről; és b) biztosítsák azt, hogy a nemzeti bankjegyszakértői központok és a nemzeti érmeszakértői központok számára engedélyezett legyen a hamisgyanús euro elemzés, azonosítás és felismerés céljából történő vizsgálata, valamint a további hamisítványok felismerése a folyamatban lévő büntetőeljárások során is.

2. Általános megjegyzések

Az EKB üdvözli az irányelvtervezetet, amelynek a célja a Genfben 1929. április 20-án aláírt, a pénzhamisítás visszaszorítására irányuló nemzetközi egyezményben valamint annak jegyzőkönyvében ⁽³⁾ (a továbbiakban:

⁽¹⁾ COM(2013) 42 final.

⁽²⁾ HL L 140., 2000.6.14., 1. o.

⁽³⁾ 2623. szám, 372. o., Nemzetek Szövetsége- Szerződéssorozat 1931.

„Genfi Egyezmény”) foglalt rendelkezések kiegészítése valamint azoknak a tagállamok által történő alkalmazásának biztosítása ⁽¹⁾. Az EKB továbbá üdvözli azt a tényt, hogy az irányelvtervezet figyelembe veszi az EKB azon véleményét, amely szerint a büntetőjogi keretrendszert a büntetési tételek megerősítése és harmonizálása – ide értve a minimális büntetési tételekre vonatkozó normák meghatározását – által kell megerősíteni. Ugyanakkor az EKB megjegyzi, hogy az irányelvtervezet nagymértékben fenntartja a 2000/383/IB tanácsi kerethatározat rendelkezéseit, amely biztosítani fogja a jobbiztonságot az irányelvtervezet által megteremtett új védelmi rendszerre történő áttérést követően.

Az EKB értelmezése szerint a 2000/383/IB tanácsi kerethatározat 9a. cikkében foglalt, a „visszaesés” megállapítása céljából az ítéletek kölcsönös elismeréséről szóló rendelkezést nem korlátozza az irányelvtervezet elfogadása mindazon tagállamok vonatkozásában, amelyek már átültették ezt a rendelkezést a nemzeti jogukba. Ugy tűnik, hogy azon tagállamok esetében, amelyek ezt még nem tették meg, az ítéletek kölcsönös elismerésével kapcsolatos, a 9a. cikkben foglalt rendelkezésre vonatkozó nemzeti jogi rendelkezések megállapítására vonatkozó kötelezettségük továbbra is fennmarad, összhangban az irányelvtervezet 12. cikkében foglaltakkal. Mindazonáltal ennek egyértelművé tétele érdekében az EKB javasolja a 2000/383/IB tanácsi kerethatározat 9a. cikkében foglaltak tartalmának az irányelvtervezetbe történő beillesztését.

Az irányelvtervezet (28), (29) és (30) preambulumbekzdésében foglaltakkal összhangban az EKB megjegyzi, hogy míg Dánia nem vesz részt az irányelvtervezet elfogadásában, az Egyesült Királyság és Írország dönthetnek arról, hogy részt vegyenek-e részt annak elfogadásában és alkalmazásában. Az EKB értelmezése szerint amennyiben Dánia, az Egyesült Királyság és Írország nem vesznek részt az irányelvtervezet elfogadásában és alkalmazásában, azokra az irányelvtervezet 12. cikkében foglaltak alapján továbbra is a 2000/383/IB tanácsi kerethatározatban foglaltak nemzeti jogba történő átültetésére vonatkozó határidővel kapcsolatos kötelezettségek az irányadók. Ennek eredményeképpen Dániára, az Egyesült Királyságra és Írországra nem vonatkoznak az irányelvtervezetben foglalt új szabályok. Ebből következően hasznos lenne Dánia, az Egyesült Királyság és Írország (amennyiben az utóbbi két ország nem vesz részt az irányelvtervezet elfogadásában) illetékes hatóságainak arra történő felkérése, hogy azok kötelezzék el magukat a kiszabható büntetési tételek minimumára és maximumára vonatkozó normák alkalmazása mellett, biztosítsák a hatékony nyomozati eszközök rendelkezésre állását, valamint a hamis bankjegyeknek és érméknek az igazságszolgáltatási hatóságok által a nemzeti bankjegyszakértői központok és a nemzeti érmeszakértői központok számára részére történő továbbítását, összhangban értelemszerűen az irányelvtervezet 5., 9. és 10. cikkében foglaltakkal. Máskülönb a 18. cikkben hivatkozottak szerint a határon átnyúló együttműködés és az azzal járó kockázat csökkentése, hogy az elkövetők az alacsonyabb büntetési tételeket alkalmazó tagállamokba helyezték át tevékenységüket, aláásásra kerülne.

3. Különös észrevételek

3.1. A hamisított bankjegyek és érmék lehetséges névleges értéke

Az irányelvtervezet (19)-ik preambulumbekzdésében, valamint az 5. cikkében foglalt, a hamisított bankjegyek és érmék névértékére vonatkozó hivatkozásokkal a kapcsolatban az EKB megjegyzi, hogy gyártási szempontból ez az érték kizárólag az elkészült hamisított bankjegyek és érmék tekintetében állapítható meg.

Mindazonáltal az EKB megjegyzi, hogy a hamisított bankjegyek és érmék nem kizárólag az elkészült hamisított bankjegyekre és érmékre korlátozódnak, de ebbe a körbe tartozhatnak a befejezetlen hamisított bankjegyek és érmék, amelyek elkészülte folyamatban van. Az EKB hangsúlyozza, hogy az euróban vagy egyéb pénznemben denominált hamisított bankjegyek és érmék előállításával, illetve az ilyen bankjegyek és érmék meghamisításával összefüggésben ⁽²⁾ a bűnüldözési hatóságok befejezetlen hamisítványokra is bukkanhatnak. Az EKB megjegyzi, hogy a rendőrség által a rejtett hamisító üzemek lefoglalása során alkalmazott általános metódus azt célozza meg, hogy az intézkedésre a tényleges bűnelkövetés közben kerüljön sor. Ez megítélés kérdése, és egyes esetekben előfordulhat, hogy csak kevés elkészült terméket, viszont számos előkészület alatt lévő terméket találnak. Az EKB megjegyzi, hogy az ilyen befejezetlen hamisítványok nem rendelkeznek névértékkel, viszont van lehetséges névértékük, amelyet figyelembe kell venni az irányelvtervezet 5. cikkében foglalt arányos büntetés meghatározása során. Erre tekintettel a (19)-ik preambulumbekzdést és az 5. cikket módosítani kell annak érdekében, hogy azok a befejezetlen hamisítványok vonatkozásában tartalmazzák a lehetséges névértékre való hivatkozást. A lehetséges névértéket további tényezőként kell figyelembe venni az irányelvtervezet 3. cikk (1) bekezdésének a)-c) pontjaiban foglalt bűncselekmények esetében alkalmazott arányos büntetés kiszabásakor.

⁽¹⁾ A mai nappal bezáróan a Genfi Egyezményt Málta kivételével valamennyi tagállam ratifikálta.

⁽²⁾ Lásd az irányelvtervezet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontját.

Ezen túlmenően az illetékes hatóságok által észlelt hamisított bankjegyek és érmék esetlegesen az eurótól eltérő pénznemben denomináltak, illetve attól eltérő külső megjelenéssel bírnak. Az ilyen esetekben az illetékes igazságszolgáltatási hatóságok számára lehetővé kell tenni az ilyen hamisított bankjegyek és érmék valós vagy lehetséges névértékének megállapítását. Erre tekintettel az EKB úgy véli, hogy hasznos lenne további módosításokat eszközölni a (19)-ik preambulumbekzdés valamint az 5. cikk vonatkozásában annak biztosítása érdekében, hogy a minimális és maximális büntetési tételekre vonatkozó normák figyelembe vegyék az azonosított, az eurótól eltérő hamisított bankjegyek és érmék valós vagy lehetséges névértékét.

3.2. A hamisítással kapcsolatos bűncselekmények összefüggésben az előállítási eszközökkel valamint a bankjegyek és érmék nyersanyagaival

Az EKB álláspontja szerint a minimális és maximális büntetési tételekre vonatkozó normáknak az irányelvtervezet 3. cikkének (1) bekezdésében foglalt valamennyi bűncselekményre vonatkozni kell. Ez a megközelítés jelentősen növelné a büntetések hatékonyságát és visszatartó erejét. E tekintetben – figyelemmel arra, hogy a legalaposabban kidolgozott hamis bankjegyeket és érméket számos forrásból származó alapanyagok, mint például az Unión kívüli országokból származó hamis hologramok felhasználásával állítják elő –, az EKB támogatná azt, hogy kerüljön sor az irányelvtervezet 3. cikk (1) bekezdésének d) pontjában foglalt bűncselekményeknek – amennyiben azok kifejezetten súlyos körülményeket is magukba foglalnak – az 5. cikk (4) bekezdésében foglalt büntetési tételek körében történő figyelembevételére.

3.3. A hamis bankjegyek és érmék azonosítás céljából történő átadására vonatkozó kötelezettség

Az EKB üdvözli azt a tényt, hogy az irányelvtervezet felismeri annak fontosságát, hogy az igazságszolgáltatási hatóságok lehetővé tegyék a nemzeti bankjegyszakértői központok illetve a nemzeti érmeszakértői központok számára a hamis eurobankjegyek és érmék elemzése, azonosítása és felismerése céljából történő vizsgálatát. Mindazonáltal az EKB azt ajánlja, hogy azokban az esetekben, amikor a hamisgyanús bankjegyek és érmék mintáit azért nem lehet átadni, mert azokat bizonyítékként vissza kell tartani, ezeket a mintákat valamennyi hamisgyanús bankjegytípusból és érméből át kell adni a nemzeti bankjegyszakértői központnak illetve a nemzeti érmeszakértői központnak, haladéktalanul a vonatkozó eljárás lezárultát követően.

Abban az esetben, ahol az EKB a rendelvtervezet módosítására tesz javaslatot, a melléklet tartalmazza a szerkesztési javaslatokat és az azokhoz fűzött magyarázatot.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2013. május 28-án.

az EKB elnöke
Mario DRAGHI

MELLÉKLET

Szerkesztési javaslatok

A Bizottság által javasolt szöveg	Az EKB által javasolt módosítások ⁽¹⁾
1. módosítás (19) preambulumbekkezdés	
<p>„(19) Biztosítani kell, hogy a tagállamok rövid idejű szabadságvesztést szabhassanak ki, vagy eltekinthessenek szabadságvesztés-büntetés kiszabásától abban az esetben, ha hamisított bankjegyek és érmék névleges összértéke nem jelentős, vagy nem állnak fenn különösen súlyos körülmények. Ezt az értéket 5 000 EUR – az euro legmagasabb címletének tízszerese – alatt kell megállapítani a szabadságvesztéstől eltérő büntetések lehetősége esetében, és 10 000 EUR alatt a hat hónapnál rövidebb szabadságvesztés lehetőségének esetében.”</p>	<p>„(19) Biztosítani kell, hogy a tagállamok rövid idejű szabadságvesztést szabhassanak ki, vagy eltekinthessenek szabadságvesztés-büntetés kiszabásától abban az esetben, ha hamisított bankjegyek és érmék névleges vagy lehetséges névleges összértéke nem jelentős, vagy nem állnak fenn különösen súlyos körülmények. Ezt az értéket 5 000 EUR – az euro legmagasabb címletének tízszerese – illetve a hamisított bankjegyek és érmék pénznemében megállapított ennek megfelelő érték alatt kell megállapítani a szabadságvesztéstől eltérő büntetések lehetősége esetében, és 10 000 EUR alatt illetve a hamisított bankjegyek és érmék pénznemében megállapított ennek megfelelő érték a hat hónapnál rövidebb szabadságvesztés lehetőségének esetében.”</p>

Magyarázat

A (19)-ik preambulumbekkezdést módosítani kell annak érdekében, hogy a tagállamok számára rendelkezésre álljon az arányos büntetés alkalmazásának lehetősége a befejezetlen hamisított bankjegyek és érmék vonatkozásában, amelyek esetében előfordulhat, hogy azoknak csak lehetséges névértékük van. A lehetséges névértéket további tényezőként kell figyelembe venni az irányelvetervezet 3. cikk (1) bekezdésének a)-c) pontjaiban foglalt bűncselekmények esetében alkalmazott arányos büntetés kiszabásakor.

Ezen túlmenően az illetékes hatóságok által észlelt hamisított bankjegyek és érmék lehetnek esetlegesen az eurótól eltérő pénznemben denomináltak, illetve attól eltérő külső megjelenéssel bírhatnak, így a tagállamok illetékes hatóságai számára lehetővé kell tenni az ilyen hamisított bankjegyek és érmék valós vagy lehetséges névértékének a megállapítását. Erre tekintettel a (19)-ik preambulumbekkezdés további módosításra szorul annak biztosítása érdekében, hogy a minimális és maximális büntetési tételekre vonatkozó normák figyelembe vegyék az ilyen, az eurótól eltérő hamisított bankjegyek és érmék valós vagy lehetséges névértékét.

2. módosítás

5. cikk

<p>„5. cikk</p> <p>Szankciók</p> <p>(...)</p> <p>(2) A 3. cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett azon bűncselekmények esetében, amelyek 5 000 EUR-nál alacsonyabb névleges összértékű bankjegyekre és pénzérmékre vonatkoznak, és amelyek kapcsán nem merülnek fel különösen súlyos körülmények, a tagállamok a szabadságvesztéstől eltérő büntetést is kiszabhatnak.</p> <p>(3) A 3.cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett azon bűncselekmények, amelyek legalább 5 000 EUR névleges összértékű bankjegyekre és érmékre vonatkoznak, szabadságvesztéssel büntetendők, amelynek felső határa legalább nyolc év.</p> <p>(4) 3.cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett azon bűncselekmények, amelyek legalább 10 000 EUR névleges összértékű bankjegyekre és érmékre vonatkoznak, vagy amelyek esetében különösen súlyos körülmények állnak fenn, szabadságvesztéssel büntetendők, amelynek</p>	<p>„5. cikk</p> <p>Szankciók</p> <p>(...)</p> <p>(2) A 3. cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett azon bűncselekmények esetében, amelyek 5 000 EUR-nál alacsonyabb névleges vagy lehetséges névleges összértékű illetve a hamisított bankjegyek és érmék pénznemében megállapított ennek megfelelő értékű bankjegyekre és pénzérmékre vonatkoznak, és amelyek kapcsán nem merülnek fel különösen súlyos körülmények, a tagállamok a szabadságvesztéstől eltérő büntetést is kiszabhatnak.</p> <p>(3) A 3.cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett azon bűncselekmények, amelyek legalább 5 000 EUR illetve a hamisított bankjegyek és érmék pénznemében megállapított ennek megfelelő értékű névleges vagy lehetséges névleges összértékű bankjegyekre és érmékre vonatkoznak, szabadságvesztéssel büntetendők, amelynek felső határa legalább nyolc év.</p> <p>(4) A 3.cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett azon bűncselekmények, amelyek legalább 10 000 EUR illetve a hamisított bankjegyek és érmék pénznemében megállapított ennek megfelelő értékű névleges vagy lehetséges névleges összértékű bankjegyekre és érmékre vonatkoznak, vagy amelyek esetében különösen súlyos körülmények állnak fenn, szabadságvesztéssel büntetendők, amelynek</p>
--	---

A Bizottság által javasolt szöveg	Az EKB által javasolt módosítások ⁽¹⁾
a) alsó határa legalább hat hónap; b) felső határa legalább nyolc év.” (Nincs szöveg)	a) alsó határa legalább hat hónap; b) felső határa legalább nyolc év. (5) A (4) bekezdésben foglalt büntetések a 3. cikk (1) bekezdésének d) pontjában említett, kifejezetten súlyos körülményeket magába foglaló bűncselekményekre is vonatkoznak.”

Magyarázat

Az 5. cikk (2)-(4)-ik bekezdéseit módosítani kell annak érdekében, hogy az arányos büntetés alkalmazásának lehetősége a befejezetlen hamisított bankjegyek és érmék vonatkozásában is rendelkezésre álljon, amelyek esetében előfordulhat, hogy azoknak csak lehetséges névértékük van. A lehetséges névértéket további tényezőként kell figyelembe venni az irányelvtervezet 3. cikk (1) bekezdésének a)-c) pontjaiban foglalt bűncselekmények esetében alkalmazott arányos büntetés kiszabásakor.

Ezen túlmenően az illetékes hatóságok által észlelt hamisított bankjegyek és érmék esetlegesen az eurótól eltérő pénznemben denomináltak, illetve attól eltérő külső megjelenéssel bírhatnak, így a tagállamok illetékes hatóságai számára lehetővé kell tenni az ilyen hamisított bankjegyek és érmék valós vagy lehetséges névértékének megállapítását. Erre tekintettel az 5. cikk (2)-(4)-ik bekezdései további módosításra szorulnak annak biztosítása érdekében, hogy a minimális és maximális büntetési tételekre vonatkozó normák figyelembe vegyék az ilyen, az eurótól eltérő hamisított bankjegyek és érmék valós vagy lehetséges névértékét.

Végezetül, a büntetések hatékonyságának és visszatartó erejének növelése érdekében javasolt az irányelvtervezet 3. cikk (1) bekezdésének d) pontjában foglalt kifejezetten súlyos körülményeket magukba foglaló bűncselekményeket az 5. cikk (4) bekezdésében foglalt büntetési tételek körében egy új (5) bekezdés hozzáadásával figyelembe venni.

3. módosítás

10. cikk (2) bekezdés

„(2) Amennyiben a hamisgyanús bankjegyek és érmék szükséges mintái nem adhatók át, mivel a tisztességes és hatékony eljárás és a feltételezett elkövető védelemhez való jogának biztosítása érdekében bizonyítékként meg kell őrizni őket a büntetőeljárásban, úgy a nemzeti bankjegyszakértői központ és a nemzeti érmeszakértői központ számára késedelem nélkül biztosítani kell a hozzáférést e mintákhoz.”	„(2) Amennyiben a hamisgyanús bankjegyek és érmék szükséges mintái nem adhatók át, mivel a tisztességes és hatékony eljárás és a feltételezett elkövető védelemhez való jogának biztosítása érdekében bizonyítékként meg kell őrizni őket a büntetőeljárásban, úgy a nemzeti bankjegyszakértői központ és a nemzeti érmeszakértői központ számára késedelem nélkül biztosítani kell a hozzáférést e mintákhoz. Közvetlen az eljárás lezárultát követően az igazságszolgáltatási hatóságok ezeket a szükséges mintákat valamennyi hamisgyanús bankjegytípusból átadják a nemzeti bankjegyszakértői központnak, illetve valamennyi hamisgyanús érmetípusból a nemzeti érmeszakértői központnak.”
---	---

Magyarázat

Az EKB azt ajánlja, hogy mindazon estekben, amikor a hamisgyanús bankjegyek és érmék mintáit azért nem lehet átadni, mert azokat bizonyítékként vissza kell tartani, ezeket a mintákat valamennyi hamisgyanús bankjegytípusból és érméből át kell adni a nemzeti bankjegyszakértői központnak illetve a nemzeti érmeszakértői központnak, haladéktalanul a vonatkozó eljárás lezárultát követően.

⁽¹⁾ A szövegben vastag betűvel szedve szerepel az EKB által beillesztésre javasolt új szöveg. A szövegben áthúzott betűvel szedve szerepelnek az EKB által törölni javasolt részek.